

باکو، پایتخت مساجد تخریب شده؟

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان: آذربایجان یک کشور لائیک است و در قانون اساسی آن بر حق آزادی مذهب تأکید شده است، اما بنا بر آمار رسمی 96 درصد جمعیت این کشور مسلمان هستند که 85 درصد آنها را شیعیان و 15 درصد را سنی ها تشکیل می دهند. در واقع جمهوری آذربایجان پس از جمهوری اسلامی ایران دومین کشور شیعه جهان است. این کشور که در گذشته بخشی از ایران به حساب می آمده و مدتی هم در قلمرو حکومت عثمانی بوده است پس از استقلال در سال 1991 علاوه بر بنا کردن مساجد جدید به تعمیر و بازسازی مساجد پرداخت که توسط حکومت شوروی سابق تخریب شده بودند. در سال های گذشته گرایش به اسلام بویژه در میان جوانان این کشور افزایش یافته است و پس از سال ها دینداری مخفیانه طنین اذان با شهادت بر ولایت امام علی بن ابیطالب (ع) از گلدسته های مساجد در این کشور به گوش می رسد. با این وجود تخریب 3 مسجد در ماه مبارک رمضان در مناطق مختلف آذربایجان با حکم قضایی به عنوان اقدامی بی سابقه پس از استقلال این کشور موجب تشویش خاطر شیعیان شد. این موضوع که واکنش های گسترده ای را در روزنامه های محلی به دنبال داشته است، در آستانه انتخاب باکو به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام نگرانی های زیادی را برای دیگر مسلمانان به وجود آورده است.

مسجد حضرت فاطمه زهرا(س)
دادگاه اقتصاد محلی شهر باکو به دلیل عدم ثبت قانونی سند مسجد در حال ساخت فاطمه زهرا(س)، حکم تخریب آن را صادر کرد. فرمانداری بخش سوراخانی جمهوری آذربایجان با تنظیم شکایتنامه ای تخریب مسجد فاطمه زهرا (س) را به دلیل نداشتن سند خواستار شد و دادگاه محلی باکو نیز با صدور حکمی موافقت خود را با این درخواست اعلام کرد. توفیق زری زاده، عضو انجمن دینی مسجد فاطمه زهرا (س) در این باره گفت: حکم دادگاه اقتصاد محلی باکو مبنی بر تخریب این مسجد عادلانه نیست. انجمن دینی مسجد فاطمه زهرا(س) زمین این مسجد را در سال 1996 میلادی خریداری کرد و با حمایت فرمانداری بخش سوراخانی تلاش برای ساخت آن را آغاز کرده و مراحل ثبت اسناد این مسجد تا سال 1998 ادامه یافت اما فرمانداری بخش سوراخانی در مراحل پایانی ساخت و ساز مسجد فاطمه زهرا(س)، این عملیات را متوقف کرد و با رجوع به دادگاه، اجرای تصمیم سال 2002 فرمانداری باکو مبنی بر تخریب مسجد را خواستار شد. صابر حسنعلی، معاون رئیس اداره مسلمانان قفقاز پیش از این اعلام کرده بود که در جمهوری آذربایجان هیچ یک از مساجد دارای اسناد قانونی تخریب نشده اند و موارد تخریبی به دلیل نداشتن مجوز ساخت بوده است.

مسجد حضرت محمد(ص)
مسجد حضرت محمد(ص) نیز پیش از این در بخش یاسامال با صدور حکم مشابهی تخریب شده بود. این مسجد که شبانه از سوی پلیس محاصره شد و سپس از ورود مردم به آن جلوگیری به عمل آمد، به ادعای امام جماعت آن با مجوز شهرداری بخش یاسامال احداث شده بود. گفته می شود «میروالچ موسوم اف» سازنده مسجد حضرت محمد (ص) در جریان تخریب این مسجد در بازداشت موقت بود. این مسجد در اداره روحانیت مسلمانان قفقاز و اداره امور دینی جمهوری آذربایجان به ثبت رسیده بود و اکنون اختلاف بر سر 9متر مربع زمین مربوط به دانشگاه اقتصاد است که مناره این مسجد در آن بنا شده است.

مسجد شهدا
همچنین در اقدامی مشابه مسجد شهدا نیز در این کشور به بهانه تعمیر تعطیل شده بود. مسجد ترک ها که بیشتر محل ادای نماز اهل تسنن و اتباع ترکیه بود، به بهانه تعمیر بسته شده است. «گوندوز اسماعیل اف» از مسؤولان کمیته دولتی امور دینی جمهوری آذربایجان در این باره گفت: عملیات بازسازی در محوطه این مسجد و مزار شهدای قره باغ انجام می شده است و اگرچه مسجد در این محدود واقع شده، اما وی در جریان تعطیلی مسجد قرار نداشته است. القار ابراهیم اوغلو، امام جماعت مسجد جمعه باکو نیز با ابراز تعجب از انجام عملیات تعمیر در این مسجد به جنبه سیاسی این مساله پرداخت و اقدام مقامات دولتی باکو در این زمینه را اشتباهی بزرگ و رسواکننده خواند. اوغلو افزود: با این حال مردم علت تعطیلی مسجد ترک ها را بازگشایی مرزهای مشترک ترکیه و ارمنستان می دانند. روزنامه محلی آزادلیق، تعطیلی این مسجد را عقده گشایی حکومت جمهوری آذربایجان در قبال دولت آنکارا خواند و نوشت: دیگر از مسجد شهدا صدای الله اکبر به گوش نمی رسد. گفته می شود 2 پلیس و چند نفر غیرنظامی به همراه یک دستگاه اتوبوس حامل نیروهای انتظامی در اطراف این مسجد برای جلوگیری از تردد مردم گشتزنی می کنند. روزنامه دینی مساوات در مطلبی با عنوان «باکو پایتخت مساجد تخریب و بسته شده» به قلم القار ابراهیم اوغلو نوشت: وطن ما در یکصدمین روز اعلام باکو به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام شاهد 2 حادثه مهم و ناخوشایند درباره تخریب و بسته شدن 2 مسجد است. نویسنده مقاله در ادامه با اظهار نگرانی شدید از بروز این حوادث تصریح کرد: آیا در پایتخت فرهنگی جهان اسلام مساجد باید تخریب شوند یا نوسازی و احداث شوند؟

این روزنامه در ادامه به نقل از القار ابراهیم اوغلو، رئیس مرکز اعتقادات دینی جمهوری آذربایجان و امام جماعت مسجد جمعه باکو نوشت: اخیرا در این کشور از کلمات تخریب، انفجار و توقف فعالیت مسجد سخن رانده می شود که اقدامی نامطلوب است. این مقام دینی جمهوری آذربایجان افزود: اکنون در این کشور اسلامی به جای فراهم کردن شرایط برای احداث مساجد درباره تخریب یا توقف فعالیت مساجد زیاد بحث می شود که به هیچ عنوان قابل قبول نیست و این در حالی است که جمهوری آذربایجان یکی از کشورهای مطرح در عرصه بین المللی درباره تحمل پذیری دینی است. ابراهیم اوغلو افزود: در سالی که باکو به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام تعیین شده، بروز چنین پدیده های منفی قابل درک نیست و باعث تشدید تجزیه طلبی و افراط گرایی در این کشور خواهد شد. در سال های حاکمیت کمونیست ها اگرچه شیعیان متدین آذربایجان به صورت پنهانی به انجام فرایض از جمله روزه داری اهتمام می کردند، ولی از آنجا که مساجد در این کشور تعطیل بودند، ماه رمضان به فریضه ای تعطیل شده مبدل شده بود به گونه ای که در این جمهوری تفاوت محسوسی بین ماه رمضان و دیگر ماه های سال احساس نمی شد، اما در سال های اخیر اگرچه دولت جمهوری آذربایجان به روش های گوناگون سر راه گروه های اسلامی موانع زیادی ایجاد می کند اما با حلول ماه مبارک رمضان فضای اجتماعی این کشور تغییر می کند. در این ماه در بیشتر مساجد سفره احسان برپا می شود و در آخرین جمعه ماه هم مراسم روز قدس با حضور جمع کثیری از مردم برگزار می شود. با وجود اینکه روز جهانی قدس در جمهوری آذربایجان تعطیل نیست، عده زیادی از مردم با حضور در مساجد و در مقابل سفارت با سر دادن شعارهای ضدآمریکا و صهیونیسم خواستار اتحاد جهان اسلام برای آزادسازی قدس شریف می شوند.

مقام های شهرداری باکو، نداشتن مجوزهای لازم را علت تخریب این مساجد اعلام کرده اند، اما کارشناسان مسائل اجتماعی جمهوری آذربایجان، وحشت مقام های آذری از گرایش گسترده جوانان باکوپی به تعالیم اسلامی را علت این اقدام دانستند.
این در حالی است که به حکم دادگاه های باکو، فعالیت چهار مسجد دیگر در مناطق مختلف این شهر به طور کامل تعطیل شده و بیم آن می رود که این مساجد نیز به مرور در معرض تخریب قرار بگیرند.

از زمان استقلال جمهوری آذربایجان در سال 1991 میلادی تاکنون با وجود مراجعه مکرر مردم مسلمان این کشور، دولت از اعطای مجوز برای ساخت مساجد خودداری کرده و

مردم به ناچار با وقف زمین و تأمین منابع مالی مورد نیاز با ساخت مساجد معدودی پرداخته اند. هم اکنون شمار مساجد شهر چهار میلیون نفری باکو به عدد 10 هم نمی رسد و نیمی از این تعداد مساجدی تاریخی هستند که زیر نظر پلیس اداره می شوند و در عمل، نیمه تعطیل هستند. اقدام های ضددینی اخیر در حالی در جمهوری آذربایجان روی می دهند که شهر باکو امسال به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام تعیین شد.